

Moduł 11

Składniki pokarmowe niezbędne do prawidłowego rozwoju psów

Moduł 11 skupi się na tematyce żywienia psów:

- Żywienie psów
- Węglowodany i błonnik
- Białko
- Witaminy i minerały

11.1 Wprowadzenie

Żywienie psów to zaspokajanie ich potrzeb żywieniowych. Posiadaniu psa towarzyszyć musi pogłębianie wiedzy o ich właściwym odżywianiu. Psy pozostają w bezpośrednim związku z nami, od

którego są uzależnione od czasów udomowienia. Z reguły zjadają pożywienie, które podsuwa im opiekun, niezależnie od tego, czy jego skład odpowiada ich zapotrzebowaniu czy nie.

Dlatego niezbędna jest wiedza o zapotrzebowaniu na energię i składniki pokarmowe w poszczególnych okresach życia (wieku) psów. Również konieczna jest wiedza o składzie chemicznym najważniejszych pokarmów, ich strawności jak i przydatności do żywienia dietetycznego chorych psów.

Ciało psa składa się z wody, białka (głównie tkanka mięśniowa i tkanka łączna), związków mineralnych (zwłaszcza kośćce), tłuszczu i węglowodanów. Celem żywienia jest zaspokojenie potrzeb w zakresie budowy i utrzymania czynności organizmu.

Wraz z pokarmem psy otrzymują niezbędne składniki pokarmowe.

Są to węglowodany, tłuszcze, błonnik, białko, witaminy i woda.

W poprzednich modułach, nauczyłeś się trochę o żywieniu, o układaniu odpowiedniej diety, jak czytać etykiety i dlaczego odżywianie ma zasadnicze znaczenie. Moduł ten zawiera bardziej szczegółowy opis produktów, kładąc nacisk na 7 składników odżywczych potrzebnych dla zdrowej diety.

Makroelementy można znaleźć w białkach, tłuszczach i węglowodanach.

Żywienie musi być zatem zgodne z zapotrzebowaniem pokarmowym psów, uwzględniać ich budowę anatomiczną i fizjologię układu trawiennego oraz specyfikę przemiany materii i odpowiadać wymaganiom stawianym zwierzęciu.

Wraz z pokarmem psy otrzymują składniki pokarmowe (białko, węglowodany, tłuszcze), witaminy i składniki mineralne (te dwie ostatnie grupy nazywane są substancjami biologicznie czynnymi) oraz wodę.

11.2 Węglowodany i błonnik

Wielkość zapotrzebowania dorosłych psów na węglowodany określa się maksimum 10,1 g/kg masy ciała. Czyli maksymalna dawka powinna wynosić 20g/100 g karmy gotowanej.

Węglowodany to związki organiczne zawierające węgiel, wodór i tlen, które nazywamy także cukrami. Cukry dzielą się na cukry proste i złożone. Organizm psa rozkłada je do cukrów prostych i zużywa jako

podstawowe źródło energii, albo magazynuje w wątrobie i mięśniach. W pożywieniu węglowodany są głównie pochodzenia roślinnego, a ich znaczny nadmiar jest odkładany w organizmie w postaci tkanki tłuszczowej.

Cukier z węglowodanów jest w stanie regulować poziom glukozy we krwi, co jest niezbędne dla zdrowia serca i naczyń. Z kolei zbyt duże dawki, węglowodanów mogą powodować choroby m.in. naczyń i choroby serca. Węglowodany mogą również wpływać na poziom glukozy we krwi, które były już na niebezpiecznych poziomach z powodu cukrzycy.

Jakie są funkcje węglowodanów?

Jak wiecie zapewne organizm wykorzystuje cukry proste i złożone zawarte w dostarczonym pokarmie jako źródło energii. Nadmiar węglowodanów w diecie gromadzony jest w postaci materiału

zapasowego – *glikogenu lub tłuszczu*.

Minimalne zapotrzebowanie na węglowodany u psów zostało jedynie określone dla zwierząt w okresie reprodukcji (ciąża i laktacja). Niektóre tkanki (t.j. ośrodkowy układ nerwowy, serce) oraz sytuacje życiowe typu reprodukcja, wzrost, rekonwalecencja, wymagają większego nakładu energii. W momencie wysokiego zapotrzebowania na węglowodany zaleca się podanie pokarmu zawierającego proste węglowodany, łatwostrawną skrobię lub białko, które jest alternatywnym źródłem endogennej glukozy.

Źródła węglowodanów

Głównym źródłem węglowodanów jest pokarm roślinny: warzywa owoce, zboża (kukurydza, ryż, pszenica, jęczmień). W wyniku przemian metabolicznych węglowodanów zachodzących w wątrobie pozyskiwana jest glukoza.

Poniżej znajdują się przykładowe węglowodany z uwzględnieniem cech charakterystycznych włókna.

Monocukry	Dwocukry	Wielocukry	
Glukoza Fruktoza Galaktoza	Sacharoza Laktoza Maltoza Celebioza	Skrobia Glikogen Niestrawne węglowodany podlegające mikrobiologicznej fermentacji: celuloza, hemiceluloza, gumy, pektyny, mucilageny	Charakterystyka niestrawnych węglowodanów: <ul style="list-style-type: none"> • Celuloza – niska R, niska F • Metyloceluloza: wysoka R, niska F • Gummy: wysoka R, zróżnicowana F, w zależności od rodzaju gumy • Pektyny: umiarkowana R, wysoka F
		Niestrawne węglowodany niepodlegające fermentacji mikrobiologicznej: ligniny, kutyna, woski	

R – rozpuszczalność, F – fermentowalność.

Włókno pokarmowe – grupa związków złożonych w większości o strukturze węglowodanowej : celulozy, hemicelulozy, pektyny, gumy, lignina (która nie jest węglowodanem) i wiele innych.

Włókna pokarmowe nie są trawione przez enzymy ssaków i w niezmienionej postaci trafiają do jelita grubego, tam pod wpływem flory bakteryjnej ulegają częściowemu lub całkowitemu rozkładowi. Stopień fermentacji poszczególnych frakcji włókna pokarmowego zależy od szybkości perystaltyki przewodu pokarmowego i składu diety, np. celuloza nie ulega fermentacji w jelicie grubym psów i kotów, włókno pochodzące z pulpy buraczanej jest fermentowane w umiarkowanym stopniu, natomiast pektyny – prawie całkowicie.

Włókno pokarmowe obecne w diecie psa nie jest niezbędne, jednak wpływa korzystnie na nabłonek jelita grubego, perystaltykę przewodu pokarmowego oraz jakość kału. Podczas fermentacji włókna pokarmowego dochodzi do wytwarzania dużej ilości krótkołańcuchowych kwasów tłuszczowych, które dostarczają kolonocytom niezbędnej energii oraz biorą udział w regulacji działania jelita grubego.

Włókno nierozpuszczalne bierze udział w usuwaniu i regeneracji nabłonka jelita.

Włókno to również korzystny wypełniacz, dający poczucie sytości i regulujący pracę przewodu pokarmowego. Jest ono szczególnie wskazane u zwierząt z chorobami przewodu pokarmowego, głównie jelita grubego (choroby zapalne, owrzodzenia, nowotwory, zaburzenia perystaltyki-zaparcia, okrężnica olbrzymia) oraz zaburzeniem gospodarki lipidowej i węglowodanowej (otyłość, cukrzyca).

Nadmiar *włókna pokarmowego* w pożywieniu powoduje obniżenie strawności pozostałych składników pokarmowych. Zwiększa się ilość substancji balastowych w jelicie cienkim i w związku z tym **zmniejsza się dostępność substancji odżywczych** dla enzymów trawiennych.

Bardzo łatwo można to zaobserwować ponieważ zwiększa się ilość oddawanego kału, którego konsystencja najczęściej nie odbiega od prawidłowej, następuje wzrost wytwarzania gazów w jelitach.

Długotrwałe stosowanie pożywienia o dużej zawartości włókna pokarmowego prowadzi do gorszego przyswajania witamin i związków mineralnych co prowadzi do pogorszenia jakości okrywy włosowej, zmatowienie i wypadanie włosów.

Producenci gotowych karm suchych dodają w nadmiarze włókna pokarmowego jako wypełniacza, dzięki czemu produkcja karmy jest dużo tańsza. Zdecydowanie namawiam do czytania składu gotowych karm. Moim zdaniem zdecydowanie lepiej wydać więcej na dobrej jakości pożywienie, a nie będzie trzeba biegać do weterynarza bo zwierzak będzie po prostu zdrowy. Zaoszczędzając na pożywieniu, tracisz na zdrowiu zwierzaka.

Idąc w drugą stronę – zbyt mała zawartość włókna pokarmowego może prowadzić do osłabienia miejscowej odporności w jelicie grubym. Wiąże się to z przerostem niekorzystnych bakterii oraz łatwiejszym przekraczaniem przez patogeny bariery jelito-krew. Obserwuje się wtedy najczęściej skłonność do występowania naprzemiennie biegunek oraz zaparc.

Źródłem włókna pokarmowego stosowanym w dietach domowych mogą być warzywa i owoce (ja preferuje to rozwiązanie) oraz płatki zbożowe (np. owsiane).

11,3 Białko

Białka są jednym z najważniejszych składników odżywczych w diecie psa.

Białka biorą udział w budowie i odnowie komórek organizmu zwierzęcia oraz w regulowaniu procesów metabolicznych i immunologicznych. Wchodzą w skład enzymów, soków trawiennych, hormonów oraz neuroprzekaźników. Są związkami wielocząsteczkowymi złożonymi z szeregu aminokwasów. Z tego powodu tak istotne jest, by ich odpowiednia zawartość znalazła się w jedzeniu dla psa.

W celu utrzymania równowagi białkowej w organizmie dorosłe psy muszą otrzymywać co dzień przeciętnie 4,5 g/kg masy ciała. Podając psu gotowane jedzenie udział białka wyniesie 6,7 g/100 g pokarmu

Białko w diecie psa – jego niedobór i nadmiar

Niektóre z aminokwasów są substancjami egzogennymi. Organizm psa nie jest zdolny do ich samodzielnej syntezy, z tego powodu konieczne jest dostarczanie ich wraz z pożywieniem. Należą do nich:

- arginina,
- histydyna,
- leucyna,
- izoleucyna,
- lizyna,
- treonina,
- tryptofan,
- walina,
- metionina,

- fenyloalanina.

Niedobór białka u dorosłego zwierzęcia powoduje utratę masy mięśniowej, u niedojrzałego zaś dochodzi do zahamowania wzrostu. Pies chudnie, co w efekcie prowadzi do upośledzenia rozwoju. Z drugiej strony, nadmiar białka także nie jest wskazany. Zwykle konsekwencją są następujące objawy:

- schorzenia w obrębie aparatu ruchu (szczególnie u szczeniąt i młodych psów ras dużych i olbrzymich);
- zaburzenia pracy wątroby i układu trawiennego;
- obciążenie nerek (zwłaszcza u psów starszych);
- zakwaszenie organizmu;
- choroby skóry u psa i alergię (zmiany skórne u psa, takie jak świąd, łupież i matowienie sierści).

11.4 Tłuszcze

Zapotrzebowanie psów na tłuszcze jest dostosowane do ich zapotrzebowania na egzogenne kwasy tłuszczowe. Tłuszcze stanowią źródło energii, są nośnikami rozpuszczalnych w tłuszczach witamin i dostarczają egzogennych kwasów tłuszczowych. Psy swe zapotrzebowanie mogą zaspokoić przez spożywanie olejów roślinnych i zwierzęcych.

Wielkość zapotrzebowania dorosłych psów na tłuszcz wynosi 1,32 g/kg masy ciała.

Tłuszcze są najbardziej skoncentrowanym źródłem energii, a oprócz tego nadają jedzeniu smak i poprawiają jego strukturę. 1 gram tłuszczu dostarcza 9 kcal, a więc ponad 2 razy więcej niż białka czy węglowodany. Choć organizm sięga do zapasów tłuszczu dopiero po wykorzystaniu zmagazynowanego glikogenu, jest to surowiec niezbędny do prawidłowego funkcjonowania organizmu zarówno naszego, jak i naszych pupili. Co więcej, psy wymagają większych ilości lipidów w karmie, ponieważ od początku swego istnienia psi organizm przyzwyczał się do pozyskiwania energii z ich rozkładu, w przeciwieństwie do człowieka, który częściej korzysta z węglowodanów.

Rolą tłuszczu jest nie tylko dostarczanie energii, ale również są one niezbędne dla działania niektórych witamin w nim rozpuszczalnych, stanowią bazę do tworzenia hormonów i pełnią funkcje strukturalną.

Pod nazwą „tłuszcze” lub „lipidy” kryje się związek kwasów tłuszczowych z glicerolem. Kwasy tłuszczowe można podzielić na nasycone i nienasycone (o czym dużo się ostatnio mówi) oraz na krótko-, średnio- i długołańcuchowe. Nasycone kwasy tłuszczowe nie mają innej funkcji, poza dostarczaniem energii (nazywane są często „pustymi kaloriami”), natomiast kwasy nienasycone, zawierające podwójne wiązania w swoich łańcuchach, spełniają funkcje budulcowe, oraz są niezbędne dla odpowiedniego funkcjonowania układu nerwowego, mięśni oraz układu rozrodczego.

Trawienie tłuszczów zemulgowanych (takich jak jajka czy mleko) zapoczątkowuje lipaza żółdkowa. Następnie sole żółciowe emulgują (rozdrabniają) krople tłuszczu. Lipaza trzustkowa rozkłada tłuszcze (trójglicerydy) do glicerolu i kwasów tłuszczowych. Następnie, w jelicie cienkim wchłaniane są kwasy tłuszczowe i trójglicerydy (cząsteczki tłuszczu).

Otrzymany z trawienia tłuszczów glicerol w wątrobie jest przekształcany w glukozę, gdy kurczą się zapasy glikogenu. Cholesterol i trójglicerydy transportowane są w dużych kompleksach białkowych zwanych lipoproteinami. Są różne rodzaje lipoprotein. LDL to lipoproteiny o niskiej gęstości, które są odpowiedzialne za odkładanie się cholesterolu, m.in. w komórkach ścian tętnic.

HDL to lipoproteiny o wysokiej gęstości, które zbierają cholesterol z komórek i transportują do wątroby. Trójglicerydy odkładają się jako tkanka tłuszczowa. Niezbędne kwasy tłuszczowe nie produkowane przez nasz organizm, to: linolowy, linolenowy, arachidonowy (witamina F). Te kwasy tłuszczowe muszą być pobierane z zewnętrznych źródeł wraz z pokarmem.

Kwas linolowy jest lepiej znany pod nazwą jego pochodnej: **kwasu Omega 6**. Kwas Omega 6 jest niezbędny w syntezie prostaglandyn, poprawia kondycję skóry i włosów, oraz dobrze wpływa na układ rozrodczy. Kwas ten występuje wyłącznie w tłuszczach roślinnych. Młody organizm może syntezować kwasy Omega 6 z kwasu linolowego, jednak starsze zwierzęta, zwłaszcza koty muszą otrzymywać gotowy produkt. Najlepszym źródłem kwasu Omega 6 jest ogórecznik lekarski.

Kwas linolenowy jest pochodną dobrze znanego **kwasu Omega 3**, którego dobrym źródłem są ryby i olej sojowy. Kwas ten poprawia natlenowanie mózgu, przez co przyspiesza naukę u szczeniąt i zwiększa wydolność zwierząt dorosłych oraz hamuje wytwarzanie mediatorów zapalenia.

Kwas arachidonowy jest po części produkowany w psim organizmie z kwasu linolowego. Produkowane z niego prostaglandyny i leukotrieny pobudzają reakcje zapalną i alergiczną. Niektóre leki, np. Aspiryna hamuje ten szlak przez co osiągamy efekt przeciwzapalny. Kwas ten znajdziemy głównie w orzeszkach ziemnych.

Psy bardzo lubią tłuszcze zwierzęce, ponieważ poprawiają one smak i zapach jedzenia, a ponadto zmniejszają tempo opróżniania żołądka, przez co zwiększają poczucie sytości.

11.5 Minerale i witaminy

Składniki mineralne są to substancje spełniające ważne zadania w procesach przemiany materii. Regulują gospodarkę elektrolitową i wodną organizmu, uczestniczą w mechanizmach przewodzenia nerwowego i pracy (skurczach) mięśni; są składnikami licznych substancji i struktur ustrojowych np. krwinek czerwonych i kości. Muszą być dostarczane z pokarmem.

Przedawkowanie, niedobór lub brak choćby jednej witaminy prowadzi do chorób, które w zależności od stopnia zaawansowania nazywa się hiperwitaminozą (przedawkowanie – dotyczy sztucznych witamin), hipowitaminozą (niedobór częściowy) lub awitaminozą (całkowity brak).

Duże niebezpieczeństwo związane z przedawkowaniem stwarzają witaminy rozpuszczalne w tłuszczach (A, D, E, K), które kumulują się w tkankach miękkich organizmu – wątrobie, śledzionie, nerkach czy w tkance tłuszczowej. Organizm psa spożywającego odpowiednio zestawione pożywienie ma duży zapas tych witamin i nawet długotrwały ich brak nie doprowadza do objawów niedoboru.

Wyjątkiem jest witamina D, która u większości ssaków jest syntetyzowana w keratynocytach pod wpływem promieni słonecznych. Z powodu gęstej okrywy włosowej u psów dostęp promieni UV jest znikomy, więc synteza witaminy D jest niemożliwa, dlatego przygotowując dietę dla pupila, musimy pamiętać o uwzględnieniu tej witaminy.

Witaminy rozpuszczalne w wodzie nie mogą być magazynowane w tkankach organizmu, gdyż są bezpośrednio wykorzystywane do przemian metabolicznych i z tego powodu muszą być dostarczane w codziennym pożywieniu, dlatego tak ważna jest obecność w diecie psa m.in. warzyw i kasz.

Składniki mineralne stanowią w sumie 2,3 – 6,4 % masy ciała dorosłego osobnika, w zależności przede wszystkim od masy ciała psa – psy ras dużych i gigantycznych mają w swoim organizmie więcej związków mineralnych.

Podział związków mineralnych zależy przede wszystkim od ich zawartości w organizmie oraz wielkości zapotrzebowania.

Makroelementy to te związki, których w organizmie jest więcej niż 0,01% a zapotrzebowanie dzienne nie przekracza 100 mg na osobnika (wapń, fosfor, magnez, potas, sód, chlor, siarka).

Mikroelementy natomiast stanowią w organizmie mniej niż 0,01%, a zapotrzebowanie na nie jest mniejsze niż 100 mg (żelazo, cynk, miedź, mangan, fluor, jod, selen, chrom).

Do ultraelementów zalicza się kobalt, molibden, nikiel, wanad.

Podstawowe funkcje składników mineralnych:

- stanowią materiał budulcowy kości, zębów, skóry, sierści (wapń, fosfor, magnez, siarka, fluor)

- wchodzi w skład związków o podstawowym znaczeniu dla funkcjonowania organizmu np. hemoglobiny, mioglobiny (żelazo), tyroksyny (jod), witaminy B12 (kobalt), związków wysokoenergetycznych (potas), enzymów, stanowiąc ich integralną część lub pełniąc funkcję aktywatora (cynk, mangan)
- utrzymują trójwymiarową strukturę cząsteczek ważnych biologicznie związków np. podwójnej spirali DNA (magnez , cynk)
- odgrywają podstawową rolę w gospodarce wodno-elektrolitowej (sód, potas, chlor), utrzymaniu równowagi kwasowo-zasadowej i pobudliwości nerwowo-mięśniowej

11,6 Zapotrzebowanie na wodę

Zapotrzebowanie to waha się w szerokich granicach, a średnio wynosi u psów 35 ml/kg masy ciała, przy czym zwierzę musi mieć stały dostęp do wody.

Świeża woda w nieograniczonej ilości i jak najlepszej jakości jest podstawą zdrowego żywienia psa. Wszystkie funkcje organizmu, wszystkie reakcje chemiczne w komórkach wymagają jej udziału. Nie można określić tak naprawdę dokładnie zapotrzebowania psa na wodę, ponieważ zmienia się ono zależnie od warunków np. upalne lato może nawet wielokrotnie zwiększyć jej zapotrzebowanie niż zimą, przede wszystkim ze względu na termoregulację organizmu.

Woda do picia dla psa nie może być zbyt zimna (powinna mieć temperaturę pokojową) i musi być zmieniana kilka razy dziennie.

11.7 Regularne badania lekarskie

Ty jako już świadomy opiekun doskonale wiesz, że zapobieganie chorobom jest lepsze od leczenia. Aby zapewnić Twojemu psu zdrowy rozwój, obok stosowania odżywczej, naturalnej diety, zapewnij mu regularne aktywności, kontrole lekarskie i skuteczną profilaktykę chorób zębów i przyzębia.

Regularna kontrola weterynaryjna

Czasem psy chorują. Im wcześniej problem zostanie rozpoznany i leczony, tym lepiej. Ważne jest, abyś samodzielnie poddawał pupila regularnej kontroli w domu i przyzwyczajał go do bycia badanym dotykowo i oglądanym. Zawsze lepiej dmuchać na zimne, więc jeżeli podejrzewasz, że cokolwiek z Twoim psem może być nie tak, natychmiast skonsultuj się ze swoją lecznicą prowadzącą. Poniżej znajduje się lista tego, na co należy uważać (w razie wątpliwości skonsultuj się z lekarzem weterynarii):

- **Kondycja sylwetki**

- zalecana jest regularna kontrola dokonywana przez lekarza weterynarii, ale możesz kontrolować sylwetkę swojego psa w domu. Przesuń dłonie wzdłuż jego boków i brzucha. Przy idealnej masie ciała powinieneś dość łatwo wyczuć, ale nie dostrzec, żebra pod cienką warstwą tkanki tłuszczowej. Talia za żebrami powinna być widoczna patrząc od góry, a brzuch powinien być wyraźnie podkasany, gdy patrzysz z boku u większości ras.

- **Uszy**

- powinny być wolne od gęstej, brązowej (lub zielonej) woskowiny i od zapachu. Pies nie powinien ich drapać, ani potrząsać głową. U niektórych ras o długich uszach (np. cocker spaniel) korzystne jest regularne czyszczenie uszu. Nie czyść uszu zbyt energicznie i często, a także nigdy nie stosuj pałeczek kosmetycznych, ani nie czyść zbyt głęboko, gdyż może to skutkować uszkodzeniem błony bębenkowej.

- **Oczy**

- powinny być szeroko otwarte, błyszczące i czyste, a nie z wypływem, czerwone lub bolesne. Twój pies nie powinien wzbraniać się przed światłem, jak gdyby wywoływało to u niego bolesność oczu.

- **Nos**

- na jego powierzchni nie powinno być strupów, ani wydzieliny, krwawień lub zmian zabarwienia. Jeżeli zaobserwujesz jakieś niepokojące Cię objawy, skonsultuj się z lekarzem weterynarii. Często wiele uwagi poświęca się 'wilgotności' psiego nosa, ale może się ona różnić, na przykład w zależności od pogody. Bardzo suchy lub przypominający skorupę nos może wskazywać na istnienie problemu.

- **Oddech**

- nieświeży oddech może oznaczać zaburzenie w przewodzie pokarmowym lub problem w obrębie jamy ustnej. Zęby powinny być białe bez nadmiernego osadu czy kamienia (który jest gruby i brązowy). Dziąsła powinny być różowe, nie czerwone i niespuchnięte. Skonsultuj się z lekarzem lub technikiem w lecznicy, aby zaaranżować regularne kontrole stomatologiczne i dowiedzieć się jak czyścić zęby swojego psa już na wczesnym etapie, gdyż to jest najlepsza metoda zapobiegania problemom w przyszłości.

- **Skóra i sierść**

- skóra może być różowa lub czarna, w zależności od naturalnego pigmentu u Twojego psa. Zawsze powinna być wolna od łupieżu i ran. Małe czarne kropki w sierści mogą wskazywać na obecność pcheł, więc omów podczas wizyty w lecznicy problem ich zwalczania. Sierść powinna być gęsta (w zależności od rasy) i błyszcząca, bez połamanych włosów. Sierść może być gubiona przez cały rok, ale nasila się to zwykle latem i jesienią - będzie Ci potrzebny dobry odkurzacz, a psu narzędzia wspomagające skuteczne usuwanie martwej sierści jak np. eliminator sierści.

Wszystkie psy powinny być regularnie czesane, a jeszcze ważniejsze jest to dla zapobiegania tworzenia się kołtunów u ras długowłosych.

Ograniczy to również ilość gubionych w domu włosów. Linienie nie powinno powodować powstawania łysych miejsc, a nadmierne drapanie się powinno skłonić Cię do wizyty u lekarza weterynarii. Niektóre rasy, jak pudle i Yorkshire terier nie linieją gdyż nie mają podszerstka, ale potrzebują regularnych wizyt u psiego fryzjera - groomera, więc pamiętaj, aby uwzględnić to w swoim budżecie, jeżeli nie jesteś w stanie zrobić tego sam.

Większość psów nie potrzebuje częstego kąpania, ale od czasu do czasu (raz na pół roku względnie raz na kwartał po linieniu) należy je wykąpać ze względów higienicznych (no i na pewno wtedy, gdy wytarzają się w czymś śmierdzącym!). Odpowiedni szampon dla psów dostosowany do rodzaju i koloru sierści naszego psa, wraz z odżywką (koniecznie dla psów długowłosych i z gęstym podszerstkiem) można nabyć w dobrym sklepie zoologicznym lub zakładzie groomerskim.

Szampon przeważnie należy rozcieńczyć gdyż jest to koncentrat, a psa poddać myciu dwukrotnie. Psy długowłose warto rozczesywać na mokro na odżywkę.

- **Pazury**

- powinny mieć gładką powierzchnię i barwę białą lub czarną. Pazury, które są zgrubiałe i łatwo się łamią mogą wymagać uwagi. Kontrolując stan pazurów pamiętaj o pazurze pierwszego palca od wewnętrznej strony łapy, zaraz pod nadgarstkiem. U części psów znajdują się one tylko na przednich łapach; niektóre mają je na przednich i tylnych, a jeszcze inne nie mają ich wcale.

Poproś lekarza weterynarii, aby pokazał Ci jak obcinać pazury psu, tak abyś mógł utrzymywać je w dobrym stanie samodzielnie. Może być to niełatwe, więc nie próbuj sam, zanim nie zostanie Ci pokazane jak robić to bezpiecznie, gdyż przycięcie pazura zbyt krótko może być bardzo bolesne i może powodować krwawienie.

- **Trawienie**

- od czasu do czasu u psa może dojść do niestrawności, która wywołuje biegunkę i wymioty, jeżeli zmieni się jego dieta lub zje coś

niepożądanego poza domem. Jeżeli pies będzie ogólnie apatyczny lub objawy będą się utrzymywać powyżej jednego dnia, musisz skonsultować się z lekarzem weterynarii. Mogą być to także objawy choroby zakaźnej, więc nie wolno tego lekceważyć.

- **Zachowanie**

- Ważne jest poddanie szczenięcia prawidłowej socjalizacji i szkolenie go, aby wyrósł na doskonałego ulubieńca i przyjaciela rodziny. Zapytaj lekarza weterynarii o szkolenia psów w Twojej okolicy. Jeżeli zaobserwujesz jakiegokolwiek problemy behawioralne, takie jak podgryzanie czy nadmierną wokalizację (szczekanie, wycie), gdy wychodzisz z domu, natychmiast skonsultuj się z lecznicą, gdyż problemy behawioralne lepiej korygować wcześniej, zanim zostaną one utrwalone.

Profilaktyka chorób zębów i przyzębia

Zęby i dziąsła Twojego psa są w równym stopniu jak nasze narażone na choroby i mogą stać się przyczyną dyskomfortu, nieświeżego oddechu, a nawet skutkować utratą zębów. Prosta procedura szczotkowania zębów może pomóc zapobiegać chorobom dziąseł i utracie zębów i najlepiej rozpocząć jej przeprowadzanie, gdy pies jest wciąż szczeniakiem, aby jak najwcześniej się do tego zabiegu przyzwyczaił. Stosuj enzymatyczne pasty do zębów dla psów (gama smaków obejmuje mięso, miętę i słód) oraz szczoteczkę przeznaczoną dla psów.

Nigdy nie używaj pasty przeznaczonej dla ludzi. Także regularne stosowanie gryzaków dentystycznych (przynajmniej 2-3 razy w tygodniu) znacząco zmniejsza akumulację kamienia nazębnego.

Poproś lekarza lub technika o pokazanie Ci sposobu czyszczenia zębów u Twojego psa. Starsze psy mogą wymagać pomocy lekarskiej i czyszczenia zanim będziesz mógł zacząć robić to samodzielnie w domu. Ważne jest, aby zaczynać powoli i unikać wszelkich negatywnych doświadczeń: trochę potrwa zanim pies poczuje się komfortowo, więc nie śpiesz się.

Rozpocznij od zwykłego podnoszenia warg po obydwu stronach, a następnie przejdź do pocierania zębów palcem. Następnie zacznij

wkładać szczoteczkę lub szczoteczkę nakładaną na palec. Nie zawracaj sobie głowy czyszczeniem wewnętrznych powierzchni zębów, ponieważ, w przeciwieństwie do ludzi, u psów kamień nazębny ma tendencję do odkładania się przede wszystkim na powierzchniach zewnętrznych. A po każdym czyszczeniu dodaj mu otuchy, a nawet poczęstuj smakołykiem - zasłużył na niego!

Jeżeli Twój pies bardzo się denerwuje próbami manipulowania przy jego pysku (częsty problem, gdy prawidłowa higiena jamy ustnej zaczyna się w późniejszym etapie życia psa), porozmawiaj z lekarzem lub technikiem i upewnij się, że nie występują żadne schorzenia zębów lub jamy ustnej wywołujące ból.

Niektóre psy nie będą tolerować czyszczenia ich zębów i dla takich przypadków istnieje szereg innych rozwiązań i akcesoriów: żele i spraye do higieny jamy ustnej dostępne u lekarza weterynarii, zawierające enzymy hamujące rozwój bakterii odpowiedzialnych za powstawanie płytki nazębnej; zabawki do gryzienia i specjalnie opracowane stomatologiczne gryzaki przeznaczone do redukcji kamienia nazębnego i masażu dziąseł.

Stosując się do zaleceń lekarza i regularnie kontrolując psa możesz uniknąć wielu problemów zdrowotnych, a Twój pies pozostanie zdrowy i będziesz dzielić z nim życie przez wiele lat!

Moduł 12

Prowadzenie dziennika żywności

Moduł 12 zbada:

- Cel dziennika żywności
 - Wielkości, czas podawanych posiłków
 - Problemy zdrowotne
 - Utrata masy ciała i przyrost
 - Zabawa i relaks
-

12.1 Wprowadzenie

Prawidłowe odżywianie jest ważne dla Ciebie jak i również dla Twojego psa rodziny; zwłaszcza, gdy chcesz mieć pewność, aby Twój pupil żył długo i był szczęśliwy.

Prowadzenie dziennika żywności dla pupila może być pomocne w celu zapewnienia właściwego odżywiania. Dziennik sprawi, że będziesz miał możliwość śledzenia tego, co zwierzę zjadło, kiedy zjadło, a ile zostało zjedzone. Informacje te mogą być wykorzystywane kiedy zauważysz utratę masy ciała, przyrost masy ciała, a także monitorowanie ogólnego stanu zdrowia.

12.2 Dziennik żywności

Głównym celem każdego dziennika żywności będzie określenie, czy u psa występuje utrata masy ciała lub przyrost .

Jeśli pies nie musi schudnąć lub przytyć, po chorobie, to dziennik żywności może pomóc śledzić wagę psa na podstawie stałej diety.

Na przykład, zwierzę codziennie zjada taką samą ilość pokarmu każdego dnia, ale mimo to wciąż traci na wadze. Czy zwierzę ma wystarczająco dużo jedzenia aby zaspokoić jego zapotrzebowanie? Czy istnieje bazowy stan chorobowy, który związany jest z zachowaniem odpowiedniej wagi?

12.3 Godziny karmienia

Pory spożywania posiłków przez Ciebie i Twojego psa, nie różnią się tak bardzo.

Kiedy budzisz się, podajesz psu posiłek, gdy przyjdiesz do domu z pracy, i nie przygotowałeś psu przekąski, możesz wieczorem podać psu więcej. To od psa zależy będzie czy Twój normalny dzień będzie taki sam jak inne. Trzy posiłki dziennie dla psa mogą być dobrym pomysłem, po to aby nie obciążać jego żołądka dużą ilością żywności, a także żeby mieć pewność, że nie jest on głodny między posiłkami. Zapisz o jakich godzinach pies dostanie jeść. Możesz również rozważyć wspomniane 3 posiłki jako śniadanie, obiad i kolacja. To zależy od Ciebie.

12,4 Ile zostało zjedzone?

Czy podajesz zbyt dużo jedzenia na raz? Czy Twój zwierzak rzuca się na jedzenie, które znika błyskawicznie i poprosi o więcej? Rejestrowanie zachowań, w tym ilości zjedzonego pożywienia, pomoże Ci śledzić apetyt Twojego zwierzęcia, jak również wszelkie zmiany w jego zachowaniach żywieniowych.

12.5 Zmiana żywności oraz dodatek przysmaków

Być może trzeba zmienić jedzenie, które podajesz swojemu zwierzakowi.

Być może już zdecydowałeś się na zmianę diety swojego psa na naturalne pożywienie. Dziennik może okazać się pomocny do sprawdzenia, czy pies otrzymuje wystarczającą ilość składników odżywczych. Możesz zapisać jaki rodzaj mięsa podajesz psu? Czy podajesz codziennie taki sam rodzaj mięsa, czy też codziennie inny?

12.6 Co jeśli pies przestaje jeść?

Czasem tak się zdarza, że pies odmawia posiłku. Może to być spowodowane problemem stomatologicznym, jak zapalenie dziąseł, które mogą zmienić zachowanie psa. Może też podawanie tego samego jedzenia znudziło się psu. Prowadząc dziennik żywności, masz możliwość monitorowania tego, co zwierzę dostaje do jedzenia czy też odmawia jedzenia i jakich produktów czy mięsa.

12,7 Waga

Masz zamiar ważyć swojego psa codziennie?

Musisz zatem posiadać wagę domową i wielkie chęci na tego rodzaju zabiegi.

Jedynym sposobem, aby ustalić, czy waga psa wzrosła jest zważyć się samemu, a następnie zważyć się ponownie ze swoim psem w ramionach.

To dużo, aby ważenie odbywało się każdego dnia. Można jednak zanotować wagę zwierzęcia podczas ostatniej wizyty u weterynarza. Porównanie potem kolejnego pomiaru pozwoli sprawdzić, czy pies jest odpowiednio żywiony, czy należy zmniejszyć mu porcję

Jeśli nastąpiła zmiana masy ciała od czasu ostatniej wizyty w lecznicy, trzeba będzie obserwować psa i ewentualnie zwiększyć lub zmniejszyć ilość pokarmu.

12.8 Problemy zdrowotne Twojego zwierzaka

Szereg problemów zdrowotnych można również zapisać w dzienniku żywności.

Pies, u którego rozwija się cukrzyca musi być na specjalnej diecie, odpowiedniego rodzaju substancji odżywczych, a także czasu podania leku pomagającego wyrównać poziom glukozy we krwi. Choroba tarczycy u może również wymagać prowadzenia dziennika żywności, ponieważ chora tarczyca może powodować utratę wagi lub nadwagę w zależności od rodzaju problemu.

12.9 Zabawa i odpoczynek

Dziennik żywieniowy niekoniecznie musi dotyczyć tylko jedzenia.

Z pewnością śledzenia odżywiania jest koniecznością. Musisz mieć pewność, że Twój zwierzak ma wystarczająco dużo jedzenia, ale czy to, jest wystarczające? Niekoniecznie. Każde zwierzę ma swój własny poziom aktywności, który określa ilość energii wydatkowanej w oparciu o pokarm, który spożywa. Pies kanapowy nie może otrzymywać tylu kalorii ile otrzymuje pies pracujący.

Zbyt wiele kalorii, niewykorzystanych przez zwierzę, zacznie zamieniać się w tłuszcz. Spowoduje to zwiększenie masy ciała Twojego zwierzaka i doprowadzi do problemów zdrowotnych, których nie chciałbyś aby wystąpiły.

Bardzo aktywne zwierzaki mogą wymagać więcej jedzenia. Zwierzaki te wymagają więcej kalorii. Aby dowiedzieć się, czy dostarczona ilość żywności dla masy ciała zwierzęcia jest odpowiednia, należy śledzić i zużycie przez niego energii, gdy jest to możliwe.

Szybkim sposobem sprawdzenia, czy pies otrzymuje dostateczną ilość pokarmu jest sprawdzenie, czy twój pies ma właściwą sylwetkę i nie cierpi z powodu otyłości lub nadwagi.

WIDOK Z BOKU

Usiądź na podłodze i spójrz na psa z tej perspektywy.

Jeśli linia brzucha wznosi się od klatki piersiowej do lędźwi, pies ma właściwą sylwetkę. Jeśli linia brzucha przebiega poziomo albo opada, pies ma nadwagę.

Trudno to zaobserwować u psów długowłosych, dlatego warto spojrzeć także z góry oraz wykonać próbę dotykową.

WIDOK Z GÓRY

Jeśli część tułowia znajdująca się za żebrami jest węższa i tworzy rodzaj talii, pies ma właściwą sylwetkę.

Jeśli w tym miejscu jest obustronne wybrzuszenie, pies ma nadwagę.

PRÓBA DOTYKOWA

Przesuń dłonią wzdłuż klatki piersiowej psa, lekko naciskając. Jeśli wyczuwasz łuki żeber pod cienką warstwą tłuszczu, pies ma właściwą sylwetkę. Jeśli pod dłonią żebra są niewyczuwalne, pies ma nadwagę.

Obserwacje należy zapisać w dzienniku

Należy też notować ile razy dziennie pies bawi się, ile spaceruje.

Im więcej zapiszesz obserwacji tym będzie Ci łatwiej rozmawiać z weterynarzem gdy psu coś się przytrafi.

Hmmm... Czy to wszystko ?

Nie pozostała jeszcze dieta dla psów z chorobą wątroby i chorobą nerek.

Dieta wątrobowa – 2 etapy. Dieta dla 7 kg psa. Należy ilość zwiększyć w zależności od wagi psa.

Oczyszczanie wątroby diety faza 1

1 i 1/2 filiżanki ugotowanych białych ziemniaków

1 i 1/2 filiżanki ugotowanych batatów

2 filiżanki ugotowanego, dorsza, piersi z indyka, z kurczaka lub chudej wieprzowiny

Oczyszczanie wątroby Dieta 2 - dodać warzywa w oparciu o tolerancję

1 i 1/2 filiżanki ugotowanych białych ziemniaków

1 i 1/2 szklanki ugotowanych słodkich ziemniaków

1 i 1/2 filiżanka ugotowanej cukinii

1 i 1/2 szklanki ugotowanej fasoli szparagowej, kapusta, seler naciowy - sok, dynia, posiekane marchew, szpinak, zielony groszek

2 filiżanki ugotowanego, dorsza, piersi z indyka, z kurczaka lub chudej wieprzowiny